ليکونکو: مید یا بنجا مین(Medea Benjamin) نیکولاس جی . س. دابیس (Nicolas j.s.Davis) .

منبع اود خپرید و نیټه : کما ن ډریم «21-12-2019»

ژباړونکی : پوهندوی دوکتور سید حسا م «مل» .

له افغا نستا ن څخه اصلی درس دادي چي درژیم بد لون اغیزمن نه دی یا داچي کا ر نه کوي

The real lesson of Afghanistan is that Regime chang does not work

اصلی غلطی په دی کي نه دي چي څنګه متحده ایالات د خپل هڅی اوا‌ند سره نشي کړلي چي پخپل لاس «بدلون ورکړل شوی رژیم » له سره بیا ورغوي ، بلکه درژیم په اصلی غیر قا نونمند ی کي خپل ځا ن بدلوي

The underlying fault is not in how the U.S. tries and fails to reconstruct societies destroyed by its "regime changes," but in the fundamental illegitimacy of regime change itself

هر هغه مسول حکومت چي امریکایان یي په« 2020 » کي انتخا ب کوي با ید د متحده ایالاتو د رژیم د ناکا مه اووژونکي بشري لګښت څخه په افغا نستا ن کي د هڅو دبد لون لپا ره زده کړي. (عکس: د متحده ایالاتوسمند ري ځواکونه / سارجنټ مارک فیل

د متحده ایالاتو هغه مجموعه سند ونو کوم چي امریکا یا نود ا فغا نستا ن په اړه دخپل له کړنو څخه درسونه زده کړي دي د واشنګټن پُست له خوا نشر ته ورسپا رل شوي ا وپه هغه ا سنا د وکی ا نځورونه په خورا توضیحي بڼې د یوی نا کا مي پالیسی ا نا تومي ښودل شوي چي د (18) کا لو لپا ره په عا م ډول ا صلی واقیعتونه له خلکو څخه پټ سا تل شوي دي.
په هرصورت له مقا لو اویا له مصا حبو څخه هغه درسونه چي را زده کیږي ، د دی فرضیی پر ستنو باندي ولاړ دي چي متحده ایالات اود هغه متحد ین چیری چي د خپل سرشت له مخي په نورو هیوا دونو کي خپل نظا می مداخلي ته دوام ورکوي نو دوی با ید هغه درسونه چي دا فغا نستا ن څخه د خپل کړنـي په پای کي زده کړی دي نو د خپل را تلونکي نظا می مداخلي اویا د هیوادونو دا شغا لولو په وخت کي له ورته علطی اواشتباها تو څخه ډډه وکړی کوم چي دوی په ا فغا نستا ن کی تر سره کړی دی او بیا هغه غلطی له سره تکرار ونکړي .
ددغه فرضیی ښکا ره درس کوم چي دهغه له زده کړی څخه خپله واشنګټن هم سرغړونه کوی مګر بیا هم موضوع له لاسه نه ورکوي ، اسا سی تقصیر په دي کي نه دي چي متحده ایالات ولی اوڅنګه د خپل هڅی او اند سره سره پخپل لاس (دتغیرورکړ شوی رژیم) ویجا ړی بیا له سره نشی رغولي بلکه پخپله د رژیم د نه قا نون منتوب په سیوری کي بد لون مومي لکه همغسی چي بن فرنکس(Ben Ferncz) دنورنبرګ مخکینی څا رنوال یواځی (ا ته) ورځی وروسته د سپټا مبر د(11) نیټی له برید څخه پر ا فغا نستا ن باندي د عا مه ملی رادیو(NPR) خبرنګا ر ته وویل : دا هیڅکله قا نونی ځواب نه دي چي هغو خلکوته سزا ورکړ شی څوک چي د غلط کا ر لپا ره مسول نه وي. که تاسی یواځی دا فغا نستا ن په بمبا ریو سره غواړی چي د سپټا مبر (11) پیښی تلافی وکړی یا غواړي چی له طا لبا نوڅخه غچ واخلي نوراځی چي ووایو : زیات خلکو کوم چي وروستی پیښی یا حوادث نه غواړی چي تا یید کړی یا داچی ډیری خلکوونه غواړي چي د ستا سوکړنـی تا یید کړی نوپه هغه صورت کی تا سی غواړي چی هغوی ووژنی ؟ اویا له مینځه ویسي ؟؟؟؟
ددی « درسونو دزده کړل » اسنا د د دریو ادارو دوامدار هڅی اواند په ګوته کوي کوم چي هغوی خپل نا کا مي د تبلیغا تود دیوا ل تر شا خوندی کوی ترڅو چي د خپل ما تي د منلو مخه ونیسی او حالات ګډ وډ وسا تي . لکه څنګه چي جنرا ل مککر یستل (McChrystal) په ورته بڼې سره بیا ن کوي: په ا فغا نستا ن کي د (80000) بمونو اود توغند یود غورځولو اود تغولو معنی لری ، کوم چي نژدی ټول هغه خلک چي د سپټا مبر د (یولسم) نیټی له جرمونو سره هیڅ تړاو نه لرل خپل ژوند دلاسه ورکړل . لکه څنګه چي بین فیرنز(Ben Ferencz) وړاند

وینه کوي :

په ا فغا نستا ن کی په څه شمیر خلک و ژل شوي دی ، هغه څه چي د هغه په شمیر کي اختلاف نظر موجود دي اویا داچي لا د وژل شوی خلکو کره شمیرنه ، نه دي روښا نه شوي یوائې ملګرو ملتونو دکا ل (2007) دغیرنظا می خلکو د مړو حد ا قل شمیرنه ترسره کړي ا ونشر ته ور سپا رلي - اما همغسی چي فینو فرازر(Fiona Frazer) دملګرو ملتونو د بشر دحقونو ریس په کا بل کي د اګست په میا شت (بی بی سی) ته دا سی اعتراف وکړ : « په ا فغا نستا ن کي دبل هروخت اودځمکي دنوری برخی په پرتله دملکي شخړو له امله ډیر ملکي وګړي وژل شوی یا ټپیا ن شوی دي ، مګر د تایید کولو سخت میتودونو له ا مله خپا ره شوي ارقا م نژدی یقیناٌ د زیا ن ریښتینی کچي نه منعکسوي ، ملګری ملتونه یوائې په هغو پیښو کی چي دبشر دحقونو په اړه څیړنه تر سره شوي دهغو واقعاتو څخه یادونه کړي او یوائې دملکی خلکو د وژلو اودمړو شمیر په ګوته کړي چي د پیښی محل ته لاس رسی لرل اما په هغه ځایونو کي چي د طا لبا نو ترولکی لاندی پروت دی اود امریکي د متحده ایالاتو هوایي ځواکونه په هغومنطقو کی وار په وار بمونه غورځوی چي دهغه په ترخ کي ډ یری ملکي خلک وژل کیږي له هغه ځا یه څخه چي ملګری ملتونه هغو برخوکي لاس رسی نه لری نوپه همدی وجهه د ملکی خلکو د وژلو کره تعداد هم نشی معلومولي نو په هرصورت د فینو فرازر په بیا ن سره : د ملګرو ملتونو خپا ره شوي ارقا م یوائې د وژل شویو خلکو دریښتنینی یوه برخه کیدی شي .

نه با ید (18) کا له اوږد شی ترڅو چي امریکایی چارواکي په ښکاره بنی سره ومني چي هیڅ یو د نظا مي حل لاره د یو وژونکي اود نه ګټونکي جګړي لپا ره کوم چي متحده ایالات د سیا سی اود قا نونی لاری له نظره د دی جګړی مسولیت پر غا ړه لری شتون ونه لري . مګر په افغانستان کی خنډ یوائې دیوی داسی قضیې په توګه دي کوم چي متحده ایالات په اساسی ډول دنړیوال عواقبو په نظرکی نیولو سره نیمګړتیا وی لري اودبلی خواڅخه ورته هیوادونه چي دامریکی دمتحده ایالاتو پواسطه سره په نوموړي هیوادونو کي د (رژینم تغیر) رامینځته شوی اوهغه هیوادونه دامریکی پواسطه سره ویجا ړ شوی هلته د فساد لمن پراخه شوی ، قا نو ن نه مراعات کیږي اوهغه هیوادونه د خپل خا وری د سا تلو وسه هم نه لری ، خلک یی بی وزلی په تا وتریخوالی باندي ککړ او دهغه هیوادونو خلک یي په ګډوډی کي خوښی کړی تر هغه پوری چي هغوی نشي کولای چی د متحده ایالاتو د دوامدار ا شغال را پا تې خرا بیګا نې له سره ورغوي .

د «رژیم بد لون» د فشا رونو د واردولو یو داسی پروسه ده چی د متحده ایالاتو د حکومت

پا لیسي یا دهغه هیواد سیا سی اراده د نړي پرهیوادونو با ندي تحمیلږي . او هغه داچي ددغه هیوادونو حا کمیت ، خپلواکي د خپل نظا می ، اقتصا دی اود سیا سی وسلو دطراحی په نظرکی نیولو سره تر پښو لاندی کوي یا په بل عبارت : دامریکی متحده ایالات دخپل نظامي ، اقتصا دی اوسیاسی برلاسی په لرلو سره د هیوادونو کوم چي امریکی په هغه کی (رژیم ته تغیر ورکړی) دهغه هیوادنو حا کمیت ، خپلواکي اوتما میت ارضی د خپل لاند نی طرحي په کارولو سره تر خپل پښولاندي کوی: .

1- پلاوی تړا کل (مشروعیت زدایی = Delegitimization):

د دی لپا ره چي متحده ایالات د یو هیواد د «رژیم د تغیر» په لټه کي شی نو د هغه لمړی ګا م چي پورته کوي دادي :چی دهغه هیواد د موجوده حکومت مشروعیت دامریکی د خلکو اود خپل متحد ینو په نظر کي د خپل هدفمند تبلیغا تو یا د اطلاعا تی جنګ په ترویج سره له مینځه وړي اودهغه هیواد جمهورریس یا دهغه لمړی وزیر د بد ، ناوړي ، شریر سړی په بڼه وړپیژنی یا معرفی کوي اود شخصی مینځګړی په یو ډول ډرامه کي دبهرنی رهبرانو نقا شی د تبهکا ری (ویجاړنی) په عنوان دامریکی داروا پوهني (روانی) له نظره دامریکی دمتحده ایالاتو خلک په اجبارسره دی ته چمتو کوی ترڅو چي هغوی په دی راضی شي چی د(رژیم دبدلون) په هیواد کي دهغه موجوده مشران له قد رته لیری کړي- یوه درس زمونږ د هغو کسا نو لپا ره چي د رژیم بد لو ن د عملیا تو سره مخا لفت کوي دادي ، چی مونږ با ید په دی لمړی مرحله کي د دی تبلیغا تویا د کمپا ینوڅخه ننګونه وکړو ،که چیری مونږ غواړوچی ددی تلفا تو مخه ونیسو. دمثا ل په توګه : نن روسیه اوچین دواړه قوی دفاعی ځواک لري په شمول ددی چي دوی داتمی وسلو د جوړولو توان هم لري نو ددوی سره د متحده ایالاتو د جګړی رامینځته کیدل نه داچي نا ورین دی بلکه ځا ن وژنه دي، نو ولی امریکا ددوی پروړاندي نوی سړه جګړه پرمخ وړي ؟ آیا د نظا می صنعتی مجتمع لپاره د نظا می بودجي د ما لی لګښت یا د بود جي تثبیتول ، مونږ د نا بودي په لوري تهد یدوی یا د ګواښ سره مخا مخ کوی؟ ولی د سولي بقا اود بی وسلو کولو خبری اتری جدی د ډیپلما سی د میز څخه لیري ده ؟ حا ل داچي با ید دهغه یعنی د ډیپلما سی خبری اتری لپا ره د میز پرسر با ندی لمړیتوب ورکړل شی ؟

2- بند یزونه (Sanctions):

په نورو هیوا دونوکي د بند یزونو کا رول د سیا سی بد لون لپا ره د وسلی په توګه کا ر اخیستل وژونکي اوغیر قا نوني کړنه دي ، ځکه چي بند یز- خواړه ، درمل اود ژوند

نورولمړنیو ا ړینو توکو ته د خلکو دلاس رسی مخه نیسی ، د ملګرو ملتونو بند یزونه په کال (1990) کی سلګونو زره عرا قیا ن وژلی ، نن دامریکي دمتحده ایالاتو دحکومت له خوا یوارخیز بند یزونه په ایران او ونزویلا کي په سلګونو زره انسا نا ن وژني . دا دنړیوال دمنل شوی قوانینو سره ضد ، مخا لف اوغیر قا نونی چلند دي کوم چي د ملګرو ملتونو د ځانګړي همکارانو له خوا په کلکه غند ل شوی دي .دپروفیسور **رابرت پا پی** (Robert Pape's) څیړنی ښیی چی ا قتصا دی بند یزونه یواځی په (4) سلنه قضیو کي سیا سی بد لون ترلاسه کړي نو دمتحده ایالاتو په پالیسی کي ددوی اصلی هد ف دوژونکی اقتصادي اوبشردوستانه بحرانونو تغذیه کول دي چي بیا دمتحده ایالاتو دمداخلي دنورو ډولونو لپاره دپلمی په توګه کارول کیږي یا داچي کارولی شي .

3-. کودتاه او پراکسي جنګونه .(Coups and Proxy Wars)

کود تا وې او پراکسي جنګونه « نیا بتی جنګونه» د اوږدې مودې لپا ره د انتخا ب هغه وسلې دي کله چې د متحده ایالاتو چارواکي غواړي بهرني حکومتونه نسکور کړي. په اوکراین او اوس بولیویا کې د متحده ایالاتو تر ملاتړ لا ندې کود تاګا نی منتخب حکومتونه لرې کړي او د متحده ا یالاتو تر ملا تړ لاندې رژیمونه یې نصب کړي دي. د ا مریکې متحده ایالات په کوریا ویتنام ، اوا وس ا فغا نستا ن ا وعراق کې د نظا مي آ فتونوپه پا یله کې په کود تاګا نواو پراکسي جګړو ډیرتکیه کوي ،ترڅو د متحده ایالاتو د درنو تلفا تو سیا سي مسؤلیت پرته د رژیم د بد لون هڅه وکړي.د پټو اوپراکسي جنګ د(**اوبا ما**)عقیدې پراسا س ،متحده ایالاتوپه لیبیا کې د قطري ځمکني ځواکونو ،په سوریه کې د ا لقاعدې سره تړلې ډ لې او په هوندورا س کې پوځي مشرانو سره کا ر کړی. خو د رژیم بد لون د سیمه ا یز کود تا مشرانو ا و پراکسي ځواکونو ته د با ندی سپا رنې(بیرون سپاري) بد لون د دې پا یلې ته لا هم بې با وري زیا ته کړه ، چې په سوریه کې د جګړې په شا ن د پراکسي جنګونه جوړوي چې اټکل یې خونړی ، ګډوډي او پیچیدونکي وي.

4 – دبمبا ریو کمپا ینونه(Bombing campaigns)

د متحده ایالاتو د بمبا رۍ کمپا ینونه د متحده ایالاتو د سرتیرو تلفا ت راکموي مګر په بې شمیره او بې شمیره اندې ول سره مرګ او ویجاړنې په دواړو برخو یعنې هم دښمنا نو اوهم او بې ګناه خلکوته اړوی او د "رژیم د بد لون" په څیر ، "د قیقې وسلې" یو دا سې تعبیر دی چې د جګړې

*وحشت مشکوک کولو لپا ره ډیزاین شوی. **روب هیوسن** (Rob Hewson) ، د وسلود سوداګرۍ جریدې جین هوا یی لانجمن ایډ یټر ، په « 2003 » کې په عراق د "شا ک او ویو" بمبا رۍ پر مهال(AP) ته وویل چې د متحده ایالاتو د د قیقو وسلو ګذار کوم چې تاکل شوی هد ف په د قت سره ووهی یوازې د (75)- ا و (80) سلنه په مینځ کي وه ، پد ې معنی چې په زرها و بمونه توغند یو د وړاند وینې وړ خپل هد فونه له لاسه ورکړ یعنی چي پخپل تا کل شوی هد فونو باندی ونه لږیدل اوپه تصا دفي بڼی ملکي وګړي یې ووژل. لکه څنګه چې **روب هیوسن وویل**. "... تاسو بمونه غورځولی شئ او داسی نه چی خلک نه وژنئ. پدې ټولو کې ریښتینې دوه ګا نګی یا اختلاف شتون لري." وروسته له هغه چې موصل (Mosul) او رقه (Raqqa) د امریکا په مشرۍ د داعش پر ضد کمپا ین کې له له کا ل (2014) راهیسې په عراق او سوریه با ندی تر سره شو (100000) بمونه او توغندي غورځول شوی ، خبریال **پیټریک کا ک برن** ، رقه د "بې وسه کولو بمب" وبا له او څرګنده یې کړه چې د عرا قي کرد استخبا راتو راپورونه درلودل. چې په موصل کې لږترلږه (0 4000) ، ملکي وګړي وژل شوي.*

5. یرغل د ښمني او نظا مي اشغا ل.(Invasion and hostile military occupation)

*د بشپړې کچې جګړې بد نا م "وروستي لاره" په دې نظر وړاندې کیږي چې ، که نور هیڅ کا ر ونکړي ، نود متحده ایالاتو ټریلیون ډالرادو کولی شي دا دنده سرته ورسوي.دې خطرناکې انګیرنې د امریکې متحده ایالات په ویتنام کې د تیرو "درسونو" زده کړې سره سره په عراق او ا فغا نستا ن کې نظا مي د لیلونو ته اړ کړل ، او د مرکزي غیر منظم درس یا دونه یې وکړه چې جنګ پخپله یو نا ورین دی. په عراق کې ژورنا لیست **نیر روزن** (Nir Rosen) د متحده ایالاتو نیواکګرو ځواکونو ته په عراق کې د ورکید و په توګه وویل چې "پرته له دې چې د سړک په څنډه کې موقعیت لري پرته له هیڅ ځواک څخه برخمن شي." نن ورځ شاوخوا (،000، 60) امریکایی عسکر په عراق کې پا تې دي ، چې د پرله پسې توغند یو تر برید لاندې خپلو اډو پورې محدود دي ، پداسې حا ل کې چې دعراقیا نو نوی نسل (17)کاله دمخه دخپل اشغالګرو ځواکونو سره د امریکا د متحده ایالاتو له فاسد و پخوانیو جلاوطنوڅخه د خپل هیواد د نیولو لپاره راپورته شو.*

ا مریکا یا نو هر هغه مسول دولت کوم چې د (2020) کا ل په ټولټا کنو کي ټا کي هغه دولت با ید له مستند ما تی اوله نا ورینی بشری لګښنونو څخه کوم چی متحده ایالات په تغیر د رژیم چي په ا فغا نستا ن ،عراق ،ها یټي ، سوما لیا ،ها نډ وراس ، لیبیا ، سوریه ، اوکراین ، یمن ،

وینزویلا ایران او اوس بولیویا کې لاس وهلی وه اویا لاتراوسه مداخله کوی درسونه زده کړي او خپل هڅی بد له کړي.

دا را "زده کړل شوي درسونه" با يد د هغه هیوادونو څخه چی مونږ دهغه هیوادونو دویجاړنـي موجب شوی یو د متحده ایالاتو وتلو ته لاره هواره کړي اوهم ، د ملګرو ملتونواو نورو قا نونـي مینځګړیو لپا ره شرایط سم کړی چی د نوموړی هیوادونو دخلکو سره د آزاد، خپلواک دولتونو په رامینځته کولو کي مرسته وکړي ترڅو چي آزاد او مستقل راجوړ شوی دولتونه وشی کړي هغه ثا نوی لجوجانه تاوتریخوالي چي دمتحده ایالاتو دپټی جګړي له پیل څخه رامینځته شوی دي حل وفصل کړي .

دوهم ، متحده ایالات باید چی زمونږ د دښمنانو سره دسولي دترلاسه کولو لپا ره نړیوال دیپلماتیک هڅی تر سره کړي ،غیر قا نونـی بند یزونه اوګواښونو ته دپای ټکي کیږدي اود نړی خلکو ته ډاډ ورکړي چي نور دامریکی له طرفه د ډار ضرورت احسا س ونکړی اوخپل ځا ن دمتحده ایالاتو د تهد ید دهنداری په وړاندي قرار ورنکړي – هغه پیا وړی سګنا لونه چی مونږ با يد په واقعیت سره دخپل نوي سیا ست په پاڼو کی غواړو چي پر ځای کړو هغه با يد د نظا می بود جي کمښت وی چیری چی اوس دا مها ل مونږ د نه ختمیدونکي نظا می ناکا میو سربیره (اوه) یا (اته) ا ضا فی نظا می د ملیشو واحدونه هم لرو چی هغو ته بیل اضا فی لګښتونه جمتو کو. زموږ د هیواد قا نونـي د فاعي اړتیا و پوره کولو لپا ره اړینې کچې د متحده ایا لا تو کنوانسیون ځواکونو او وسلو کمول؛ او د نورو هیوادونو په خاوره کې د متحده ایالاتو د سلګونو نظامي اډو تړل دی ، کوم چې دا د نړیوال نظا مي اشغا ل مقدار او ښکاره اندازه راښیي.

شاید په خورا پیاوړي ډول ، متحده ایالات باید د ټولو جنګونو ، اټومي جګړې ترټولو ناورین خطر کم کړي ، په نـها یت کې د (1970)کال د نه خپریدونکي تړون له مخې د خپلو مسؤلیتونو په پا بندۍ سره ، کوم چې متحده ایالاتو او نورو ا ټومي وسلو لرونکو هیوادونو ته ا ړین دی "بشپړ" او بشپړ ا ټومي بې وسلې کول. "ته متعهد اووسی .

په (2019) کې ، د اټومي سا ینس پوها نو**بلیټین** د خپل د قیا مت ساعت، یو ساعت دوه دقیقې څخه ترنیمې شپې پورې سا تلی و ، دا په نښه کوي چې موږ د ځا ن تباهۍ ته نږدې یو چې موږ کله هم یو.د دې(2019) کا ل بیا ن د اقلیم د بد لون او اټمي جګړې دوه ګونـی خطرونو ته ګوته نیسي: "انسا نیت اوس له یو بل سره دوه شتون لرونکي ګوا ښونو سره مخ دی چې یو له بل څخه به یې د جدي اند یښنې او سمد ستي پاملرنې لامل وي." نو دا د متحده ایالاتو لپا ره د بقا مسله ده

چې د نړۍ دواړو برخو سره همکاري وکړي ترڅو په دې دواړو جبهو کې لوی بریا لیتوبونه ترلاسه کړي.

که دا خورا لرې یا ډیر لیواله ښکاري ، دا هغه اندازه ده چې موږ له حوا سو ، انسانیت او سوله ایزې همکارۍ څخه څومره لرې شوي یو ، موږ په دې پیرۍ ژوندي پا تې کید و ته اړتیا ولرو. هغه نړۍ چې جګړه پکې عا دي ده او سوله د لاسرسۍ څخه لرې ده د داسې نړۍ په پرتله چې ژوند پکې هر کال ګرمې کیږي نور ژوندي او پایید ونکي ندي. د امریکا د جبري رژیم د بدلون دپا لیسۍ دایمي پای ته رسید ل له همدې امله یوسیا سي ،اخلاقي اوضروری اړین موضوع دي

دلیکونکو په اړین څو کرښې :

میډ یا بینجا مین

میډ یا بینجا مین ، د نړیوال تبا دلې او کوډپینک شریک: د سولې لپا ره میرمن ، د نوي کتاب د ایران دننه: د ایران د اسلامي جمهوریت واقعیت ا و سیا ست لیکونکی دی . د هغې پخوانیو کتابونو کې شامل دي: د بې عدالتی سلطنت: د متحده ایالاتو - سعودي اتصا ل ترشا؛ د بې پیلوټه الوتکې جګړه: د ریموټ کنټرول لخوا وژنه ؛ ډار مه کوئ ګرینګو: یو هوندوران میرمن د زړه څخه خبرې کوي ، او (د جوډي ایونز سره) اوس د راتلونکي جنګ مخه ونیسئ (د بحر عمل عمل لارښود). په ټویټر کې هغې تعقیب کړئ:medeabenjamin

نیکولاس جے ایس ډیوی

نیکولاس ج. ډیوس د وینې په زموږ لاسونو لیکوال دی: د عراق برید او تباهی. هغه د 44 کلن ولسمشر په رتبه کې د "اوباما په جګړه" په اړه فصلونه هم لیکلي : د بارک اوباما د لومړۍ دورې په اړه د راپور کا رت د پرمختګ مشر په توګه

---------------------------------- په احترامات (29-12-2019)